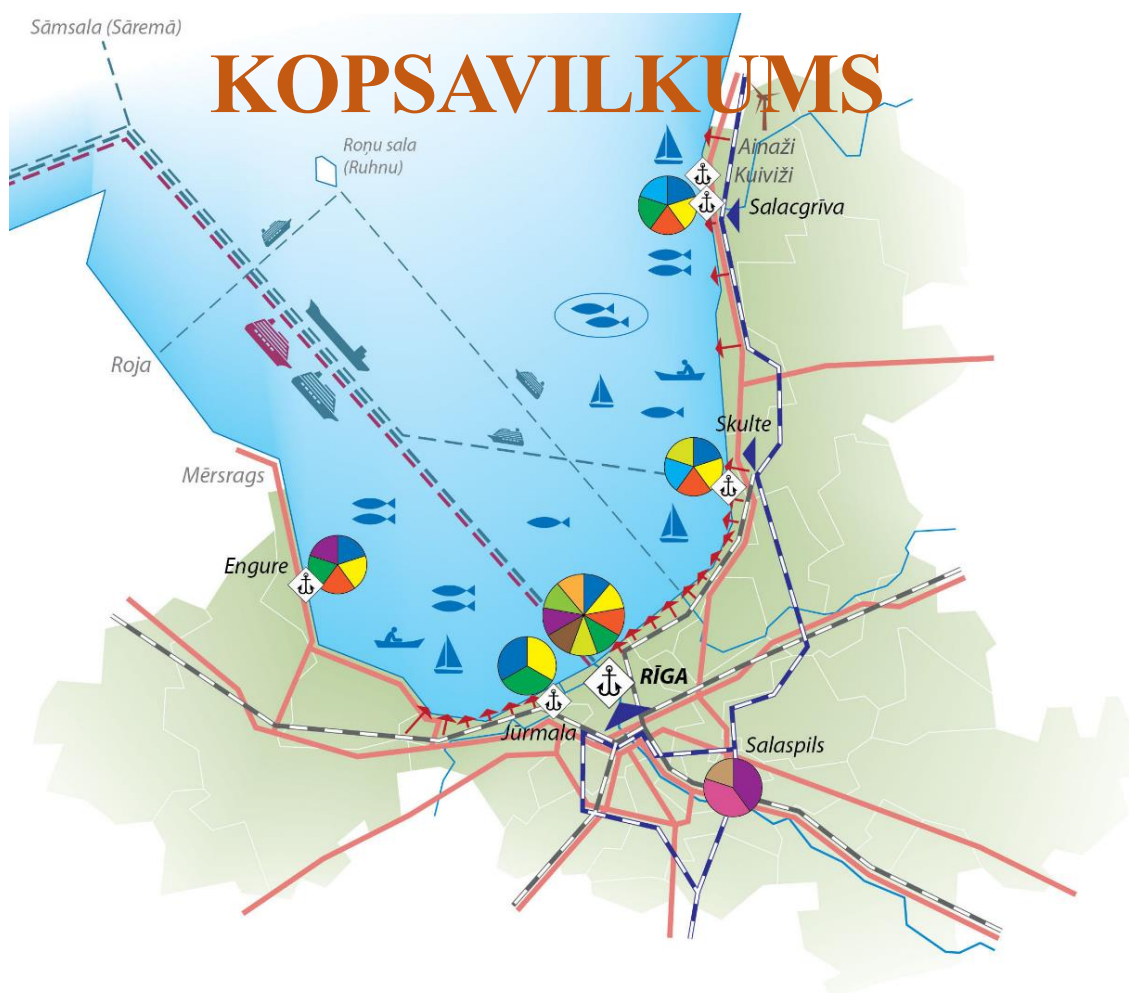

Jūras un piekrastes viedās specializācijas plāns Rīgas plānošanas reģionam

SATURS

1. RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA ZILĀS IZAUGSMES POTENCIĀLS.....	4
2. VĪZIJA UN PLĀNA KOPSAVILKUMS.....	5
3. PASĀKUMI.....	7
3.1. Jūras transports un kuģubūve	7
3.2. Zveja un marikultūra	11
3.3. Piekrastes teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana	13
3.4. AER izmantošana piekrastē	21
3.5. Kurortoloģija un veselības tūrisms.....	22
4. IEVIEŠANAS PROCESS.....	24
Izmantotie datu avoti.....	27

Saīsinājumi

AER – atjaunojamie energoresursi

BJR – Baltijas jūras reģions

ES – Eiropas Savienība

jūras nozaru ekonomika – visa saimnieciskā darbība, kas atkarīga no jūras.¹

JPVSP vai JPVS plāns - jūras un piekrastes viedās specializācijas plāns Rīgas plānošanas reģionam

Marikultūra – augu un dzīvnieku audzēšana jūrā vai ar jūras ūdeni saistītā tehnoloģiskā procesā

P&I – pētniecība un inovācijas

RPR – Rīgas plānošanas reģions

SBR projekts – Interreg Baltijas jūras reģiona transnacionālās programmas 2014.-2020.gadam projekts “Viedie piejūras reģioni: viedā specializācija, jūras un piekrastes resursi ekonomikas izaugsmei Baltijas jūras reģionā/Smart Blue Regions”

ŪK – ūdens un kanalizācija

Viedā specializācija (RIS3) – stratēģiska pieeja ekonomikas attīstībai izmantojot mērķētu atbalstu pētniecībai un inovācijām.

Zilā izaugsme (Blue Growth) jeb jūras un piekrastes viedā specializācija (JPVS) – ekonomikas attīstība izmantojot jūras un piekrastes dabas resursus, infrastruktūru, u.c. priekšrocības, ko teritorijas attīstībai sniedz tās atrašanās piekrastē

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komitejai “Jūras nozaru izaugsme un izaugsmes noturību veicinošās iespējas”, Brisele, 13.9.2012. COM(2012) 494 final

IEVADS

Lai veicinātu gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, ir izveidota Eiropas komisijas iniciatīva jūrlietu jomā un jūras ekonomikas nozares kopumā – Zilā izaugsme (Blue growth).

Zilo izaugsmi definē kā ekonomikas attīstību izmantojot jūras un piekrastes dabas resursus, infrastruktūru, u.c. priekšrocības, ko teritorijas attīstībai sniedz tās atrašanās piekrastē.

Rīgas plānošanas reģionā atrodas 187 km gara jūras piekraste, un reģiona plānošanas dokumentos ir definēta mērķteritorija “Piekraste”. Jūras un piekrastes viedās specializācijas plāns (turpmāk – JPVSP vai JPVS plāns) ir šai teritorijai virzīts turpmākās plānošanas solis, lai mērķtiecīgi, ņemot vērā Zilās izaugsmes iniciatīvu, nacionālā līmeņa institūciju plānus un piekrastes pašvaldību vajadzības, izveidotu projektu ietvaru nākamajam plānošanas periodam.

JPVS plāns apskata septiņu piekrastes pašvaldību – Jūrmalas un Rīgas pilsētu, Engures novada, Carnikavas novada, Saulkrastu novada, Limbažu novada un Salacgrīvas novada teritorijas – un Baltijas jūras Rīgas līča daļu, ar kuru robežojas Rīgas plānošanas reģionu.

JPVS plāna vīzija, stratēģiskie virzieni un pasākumi ir definēti, balstoties nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentos, kā arī izmantojot to datus (kur iespējams, tos aktualizējot) un pētījumus par vides stāvokli, dabas vērtībām un saimniecisko darbību Rīgas līcī un piekrastē. JPVSP ņem vērā nacionālajā līmenī apzinātās ekoloģiski nozīmīgās un jutīgās teritorijas un neparedz projektus, kas varētu radīt kaitējumu vai pat iznīcināt ekosistēmas un potenciāli radīt kaitējumu jūrai vai piekrastei.

JPVS plāns ir sagatavots projekta “Viedie piejūras reģioni: viedā specializācija, jūras un piekrastes resursi ekonomikas izaugsmei Baltijas jūras reģionā/Smart Blue Regions” (*turpmāk – Projekts*) ietvaros. Projekta mērķis ir sekmēt ekonomikas izaugsmi reģionos izmantojot piekrastes/jūras resursus (blue growth), ko veicinātu uzlabota BJR reģionu rīcībspēja ieviešot piekrastes/jūras viedās specializācijas stratēģijas Projektu finansē no Interreg Baltijas jūras reģiona transnacionālās programmas 2014.-2020.gadam līdzekļiem. Projekta ieviešana – no 2016.g.1.marta līdz 2019.g.28.februārim. Projekta partneri: Šlēsvīgas-Holšteinas Ekonomikas ministrija (Vācija, Vadošais partneris), Somijas Dienvidrietumu Padome (Somija), Ida-Viru pašvaldība (Igaunija), Jūras institūts un Asociācija „Pomorskie in the European Union” (Polija), Skāne reģions (Zviedrija), Rīgas plānošanas reģions un Hidroekoloģijas institūts (Latvija) (www.smartblueregions.eu, www.rpr.gov.lv).

JPVS plāna ieviešana notiek Rīgas plānošanas reģionam sadarbojoties ar pašvaldībām projektu veidā.

JPVS plāns izstrādāts laikā no 2018.gada 12.aprīļa līdz 12.oktobrim līguma starp Rīgas plānošanas reģionu un SIA “Grupa93” ietvaros, kas noslēgts iepirkuma „Ekspertu pakalpojumi jūras un piekrastes viedās specializācijas (blue growth) tematiskā plāna izstrādei Rīgas plānošanas reģionam” (Identifikācijas Nr. RPR/2018/1/SBR-1) rezultātā.

1. RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA ZILĀS IZAUGSMES POTENCIĀLS

Rīgas plānošanas reģionam ir **187 km** gara jūras robeža.

Attēls 1 Latvija, galvaspilsēta Rīga un kūrortpilsēta Jūrmala Baltijas jūras reģionā

Rīgas plānošanas reģions atrodas pie Baltijas jūras Rīgas līča, un JPVS plāns apskata arī ūdeņu teritoriju.

RPR piekrastē atrodas septiņas pašvaldības – **galvaspilsēta Rīga, Jūrmalas kūrortpilsēta** un Engures, Carnikavas, Saulkrastu, Limbažu un Salacgrīvas novadi. Piekrastes pašvaldībās 2018.gada sākumā dzīvo **0,7 milj. iedzīvotāji** jeb **38%** no Latvijas iedzīvotājiem.

Piekraste kā tūrisma un atpūtas galamērķis koncentrē nozīmīgu daļu no kopējās Latvijas gada tūristu plūsmas. Pie intensīvi apmeklētākajiem pludmales posmiem pieskatāmas Jūrmala, Rīga un tās apkārtnē un Saulkrasti.² Vidējais pludmales **apmeklējumu skaits** gadā vērtējams ap **3,5 miljoniem**, t.sk. Carnikavas novada pludmalē – 129 tūkstoši, Saulkrastu novada pludmalē – 263 tūkstoši, Limbažu novada pludmalē – 51 tūkstoši, Salacgrīvas novada pludmalē – 198 tūkstoši, Engures novada pludmalē 242 tūkstoši, Rīgas pludmalē 609 tūkstoši un Jūrmalas pludmalē 2 miljoni un 59 tūkstoši apmeklējumu gadā (t.sk. lielāko pasākumu apmeklējumu skaits).³

RPR jūras un piekrastes zilās izaugsmes viedās specializācijas priekšrocības ir

- Gara piekraste ar balto smilšu pludmalēm, mežainām kāpām (Eiropā reti sastopams dabiskais biotops *Mežainās piejūras kāpas 2180*, NATURA 2000);
- Reti aizsalstoša Rīgas līča ūdens akvatorija, daudz ūdensmalu, īpaši ja skata kopā Rīgas līci un tajā ietekošo upju krastus;
- Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums – Baltijas valstu centrālā piekraste, Skandināvijas tirgus tuvums;
- Rīga - Ziemeļeiropas metropole, starptautisks kultūras, zinātnes, biznesa centrs, transporta mezgls;
- Rīgas brīvdostas un mazo ostu darbības priekšrocības (transporta savienojumi, ostu tehniskie parametri, pārvaldes struktūra, ostas uzņēmumi, prāmju savienojumi);
- Viens no ātrākajiem interneta pakalpojumiem pasaulē⁴ un plašs informācijas tehnoloģiju lietojums sabiedrībā;
- Pierīgas piekrastes laba sasniedzamība: elektriskais dzelzceļš, galvenie autoceļi, regulārs sabiedriskais transports
- Kūrortpilsēta Jūrmala (sanatorijas un viesnīcas, liels naktsmītņu skaits piekrastē, vēsturiskās tradīcijas, svešvalodas zinoša sabiedrība);
- Atpazīstami un plaši apmeklēti starptautiska, valsts mēroga un vietējie kultūras un sporta pasākumi (Rīgas, Jūrmalas kultūras programma, Positivus festivāls u.c.).

² Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastei, 2015

³ 2015.gada vasaras apsekojums. Piekrastes plānojums

⁴ Latvija ieņem 17.vietu pasaulē interneta ātruma ziņā. Akamai State of Internet 2017,Q1

2. VĪZIJA UN PLĀNA KOPSAVILKUMS

Vīzija

Ar jūras ekonomiku saistīto nozaru attīstība Baltijas jūras Rīgas līcī,
Rīgas plānošanas reģiona piekrastes iedzīvotāju labklājība,
Rīgas kā Baltijas jūras metropoles un Jūrmalas kā kūrorta lomu stiprināšana
un ieguldījums līdzsvarotā Baltijas jūras baseina valstu attīstībā.

Tematiskie virzieni

Jūras transports un kuģubūve

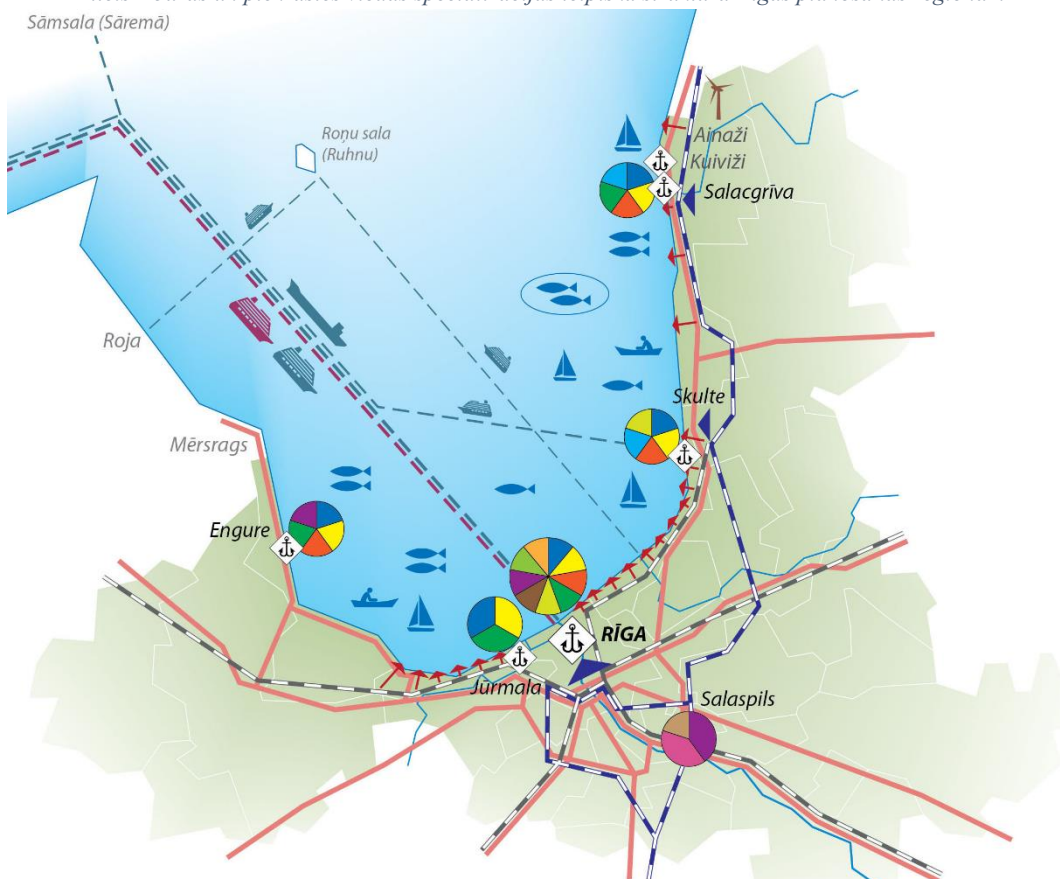
Zveja un marikultūra

Piekrastes teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana

AER izmantošana piekrastē

Kurortoloģija un veselības tūrisms

Attēls 2 Jūras un piekrastes viedās specializācijas telpiskā struktūra Rīgas plānošanas reģionam

Prioritātes- stratēģiskā projekta idejas

Ostas – piekrastes ekonomiskās attīstības un zināšanu centri

Piestātņu tīklojums

Piekrastes pamata infrastruktūra

Zinātnieki piekrastei

Pasākumi

Jūras transports un kuģubūve

1. Ieguldījumi ar jūras ekonomiku saistīto uzņēmumu infrastruktūrā un zināšanās
2. Inženierzinātņu (metālapstrādes, sakaru u.c.) produktu attīstība un lietišķo pētījumu programma
3. Pilsētvides un pakalpojumu attīstība ap jahtu ostām
4. Rail Baltica potenciāla izmantošana piekrastes attīstībā
5. Ostu start-up programma uzņēmējdarbības veicināšanai un dažādošanai piekrastē
6. Vietējie pasažieru pārvadājumi
7. Piekrastes un Vecrīgas ūdens savienojumi tūristiem, laivu un kuģīšu piestātņu izbūve
8. Jauni starptautiski ūdens maršruti

Zveja un marikultūra

9. Atbalsts vides prasību ieviešanai zivsaimniecības nozarē
10. Piekrastes vēsturisko nodarbjū un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana
11. Pētījumi par vides apstākļu piemērotību dažādu marikultūras sugu (zivju, gliemeņu, alģu) audzēšanai
12. Pētījumi jaunu farmācijas produktu un medicīnas terapiju attīstībai

Piekrastes teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana

13. Mobilitātes punkti
14. Piekļuves uzlabošana piekrastei
15. Jaunu principu ieviešana piekrastes transporta un tūrisma pakalpojumos
16. Viedās promenādes
17. Magnētobjekti piekrastē
18. Pludmaļu labiekārtošana un atpūtas iespēju dažādošana
19. Ūdens sporta un ūdens aktivitāšu centri
20. Eirovelo 13 attīstība un sasaiste ar apkārtējo piekrastes teritoriju velo tīklu
21. Pētniecības programma “Studijas par jūru”

AER izmantošana piekrastē

22. Vēja potenciāla izmantošanas pilotprojekti un izpētes projekti
23. Saules enerģija izmantošana
24. Līdzdalība starptautiskos projektos (viļņu enerģija)

Kurortoloģija un veselības tūrisms

25. Viesmīlības skolas

3. PASĀKUMI

Garā piekraste, maigs klimats, četru gadalaiku maiņa, piekrastes pilsētu un ostu infrastruktūra, mežainās kāpas, ainava, lielākoties neaizsalstošs Rīgas līcis – ir Rīgas plānošanas reģiona jūras un piekrastes zilās izaugsmes resurss uzņēmumiem, vietējām iedzīvotāju grupām un pašvaldībām.

Kopradē ar iesaistītajām pusēm izstrādātās idejas parāda, kādiem pasākumiem ir vēlams atbalsts nākamajā ES daudzgadu plānošanas periodā, vienlaikus apzinoties, ka atbalsta pasākumi radoši attīstīsies nezināmās nākotnes tehnoloģiju un procesu rezultātā.

Attēls 3 Vēlamo atbalsta pasākumu infografika jūras un piekrastes viedai specializācijai Rīgas plānošanas reģionā

3.1. Jūras transports un kuģubūve

1. Ieguldījumi ar jūras ekonomiku saistīto uzņēmumu infrastruktūrā un zināšanās

Lai veicinātu zilo izaugsmi Rīgas plānošanas reģionā, jāsniedz atbalsts ostām, ar jūras ekonomiku saistītajiem uzņēmumiem. Jāsniedz atbalsts tiem uzņēmumiem, kas atrodas arī tālāk no piekrastes, ja to darbība ir orientēta uz jūras potenciāla izmantošanu.

Rīgas plānošanas reģionā attiecībā uz kuģu būvi ir aktuāli līdzīgi pasākumi kā Baltijas jūras reģionā:

- jauni materiāli un metodes, kas samazina kuģu būves un ekspluatācijas izmaksas:
lāzera metināšana;

*enerģijas uzglabāšanas iekārtu attīstība;
alternatīvās piedziņas tehnoloģijas, elektrisko dzenskrūvju ražošana u.c., kas samazina oglekļa emisijas;
kuģu energoefektivitātes uzlabošana (piemēram, uzlabojot korpusa formu, propellera formas, fizelāžas);
kuģu uzturēšanas iekārtas un videi draudzīgi materiāli (kuģu attīrīšana no naftas produktiem, atkārtoti iegūstot naftas produktus) u.c.;*

- IT risinājumi kuģubūvē, zvejniecībā, jūras transportā un saistīto iekārtu būvniecībā;
- izmantoto kuģu demontāžas tehnoloģiju attīstība;
- peldošo konstrukciju projektēšana, ražošana un uzstādīšana;
- ostu infrastruktūras būves un uzturēšanas modernizēšana;
- elektrokuģu, bezpilota u.c. jaunās paaudzes kuģu būve;
- jaunu specializētu kuģu tipu un iekārtu būve atkarībā no to pielietojuma (darbam uz jūras gultnes, derīgo izrakteņu ieguvei, mākslīgā substrāta ražošanai dažādā dziļumā, degvielas uzpildes stacijas uz ūdens u.c.),
- kuģubūves klāsteru veicināšana;
- jūras pētījumu un monitoringa tehnoloģiju attīstība.⁵

Turpmāk uzskaitītas Rīgas plānošanas reģiona pašvaldību intereses:

- *Salacgrīvas ostas hidrotehnisko būvju un piestātņu rekonstrukcija, kuģu ceļu uzturēšana, izsmeltās grunts deponēšana jūrā;*
- *Ainažu ostas infrastruktūras attīstība;*
- *Kuivīžu ostas infrastruktūras attīstība un labiekārtošana;*
- *Jahtu ostu un laivu piestātņu infrastruktūras izveide Tūjā, Lembužos un Duntē, Gaujā, Lilastes ezerā, Ragaciema piekrastē (pontonu tipa), Lielupē,*
- *Skultes ostas infrastruktūras attīstība un pievedceļu rekonstrukcija;*
- *Engures ostas infrastruktūras attīstība un pievedceļu rekonstrukcija;*
- *Jūrmalas ostas kuģu ceļu uzturēšana, infrastruktūras attīstība, tajā skaitā navigācijas;*
- *Kuģošanas drošības uzlabošana Rīgas brīvostā - kuģu satiksmes vadības centra modernizācija, navigācijas līdzekļu modernizācija, kuģu kustības un tauvošanās vadības programmas u.c.,*
- *Rīgas brīvostas ostas informācijas sistēmu, muitas procedūru sistēmu modernizēšana;*
- *Rīgas brīvostas sauszemes pieejas infrastruktūras turpmāka attīstība un kuģu ceļu paplašināšana;*
- *Rīgas brīvostas termināļu attīstība;*
- *Rīgas brīvostas loču un velkoņu kuģu modernizācija.*

2. Inženierzinātņu (metālapstrādes, sakaru u.c.) produktu attīstība un lietišķo pētījumu programma

Lai veicinātu zilo izaugsmi Rīgas plānošanas reģionā, jāsniedz atbalsts dabas zinātņu nozaru zinātniekiem, kas var dot ieguldījumu kuģubūves uzņēmumu un kuģošanas uzņēmumu efektivitātes paaugstināšanā, iekārtu un produktu attīstībā, vietējo resursu ilgtspējīgā izmantošanā un inovatīvu produktu radīšanā. Pētniecības projektiem jāaptver plaša spektra dabas zinātņu nozaru tematika.

Jāsniedz atbalsts pētniecības projektiem, kuros tiek sekmēta jaunu tehnoloģiju rašanās, prototipu izgatavošana, testēšana, demonstrēšana, izmēģinājumi, uzlabošana, lietotņu izstrāde utt., kā arī netiešs atbalsts to ieviešanai ražošanā (komercializācijas posmā).

⁵ projekta "Smart Blue regions" partneru Ida-Viru (Igaunija), Pomorske (Polija) u.c. vajadzību apkopojuma rezultāti no Barbara Weig, Main output report. GoA 4.1: Elaboration of a BSR-wide study identifying Blue Growth cooperation opportunities

Jāsniedz atbalsts arī sadarbības partneriem – uzņēmumiem, pašvaldībām, ostām, kas nodrošina testēšanas vidi, un izglītības un zinātnes organizācijām, kas nodrošina jauninājumu akadēmisko pusi.

3. Pilsētvides un pakalpojumu attīstība ap jahtu ostām

Jahtu tūristu grupa ir specifiska. Viņi izmanto ostas pakalpojumus un lielākoties izvēlas palikt jahtā arī uz pietauvošanās laiku. Ja ostas tuvumā nav tūrisma objektu, pastāv risks, ka investīcijas jahtu ostu infrastruktūrā nesniedz ekonomisko atdevi vietējai apdzīvotajai vietai. Piemēram, Skultes ostas apkārtnē ir dzīvojamais rajons bez atpūtniekiem piemērotas infrastruktūras.

Pašvaldības un valsts, savukārt, lai atbalstītu ostas, ap tām var veidot publisko infrastruktūru, piem.:

- pastaigu maršrutus – gājēju un velo ceļus, ūdensmalas promenādes, pontonus, konstrukcijās balstītus gājēju ceļus virs ūdens,
- kafejnīcas u.c. pakalpojumu objektus,
- “magnētobjektus” (ūdens aktivitāšu centrus, tādus impozantus kultūras, izglītības objektus kā roņārijs, jūras muzejs u.c.);
- skatu vietu būves, platformas un konstrukcijas;
- laivu nomu, velo nomu.

Bez ostām ieguvēji būs arī uzņēmumi, kas ostu tuvumā attīstīs ražotnes un pakalpojumu uzņēmumus.

Atbalstāmi pasākumi, kas

- jahtu ostās attīsta ostu publisko daļu – teritorijas un ēkas, kas izmantojamas jahtu servisam, tā veidojot modernas un jahtotājiem pievilcīgas ostas
- un veicina Rīgas plānošanas reģiona ostu iekļaušanos Baltijas jūras jahtu ostu tīklojumā.

4. Rail Baltica potenciāla izmantošana piekrastes attīstībā

Rail Baltica nodrošinās Eiropas pilsētu sasniedzamību daudz īsākā laikā, veicinās jaunu vienotu telpu Baltijas valstīs biznesam, dzīvošanai un atpūtai, kā arī pavērs milzīgas sadarbības iespējas visā transporta koridorā no Skandināvijas līdz Eiropai.

Ilgttermiņā caur Salacgrīvas, Limbažu novadiem un Rīgai ejošo Rail Baltica dzelzceļa līniju piemērojot reģionālajai vilcieni satiksmei, iespējamas jaunas pasažieru stacijas (Salacgrīva, Vitrupe, Tūjamuiža, Stiene, Skulte, kā arī Rīgā) un kravu atzari uz Skultes un Salacgrīvas ostām.

- Ostu un ostas uzņēmumu atbalstam nepieciešams veidot Rail Baltica un ostu savienjošo ceļu un loģistikas infrastruktūru.
- Jāattīsta gājēju un velobraucēju infrastruktūra, lai jaunā dzelzceļa līnija neietekmētu piekrastes sasniedzamību.
- Sadarbībā ar transporta uzņēmumiem jāveido integrēti mobilitātes pakalpojumi, integrējot tajos prāmju kustību.

5. Ostu start-up programma uzņēmējdarbības veicināšanai un dažādošanai piekrastē

Mazās ostas – ekonomiskās attīstības un zināšanu centri piekrastē, jo tajās ir infrastruktūra, brīvas teritorijas, būves, fiziski resursi tehniskajam atbalstam.

Ostas jau šobrīd ir “lielākie spēlētāji” Rīgas līča piekrastē, kas pārvalda ievērojamus līdzekļus, veic nozīmīgas investīcijas ostu infrastruktūrā; tām ir kapacitāte līdzekļu apsaimniekošanā. Iespējams, ka osta ir vieta, kur var veidoties jaunuzņēmumi. Piekrastes jaunuzņēmumu darbības var būt saistītas ar materiālu un tehnoloģiju attīstību kuģu būvei, cilvēkresursu attīstība burāšanas, piekrastes, ostu, viesmīlības un kuģniecības pārvaldībai, jaunu specialitāšu apmācībai.

Atbalstāma piekrastes atbalsta programmas izveide, kuras apsaimniekotāji ir ostu pārvaldes. Piekrastes atbalsta programmā var iekļaut jaunuzņēmumu atbalsta finansējumu, telpas, infrastruktūru, atbalstu zinātniekiem un jūrniecības ekspertiem.

Nākotnē teritorijas ap ostām jāveido piemērotas gan uzņēmējdarbībai, gan tūrismam.

6. Vietējie pasažieru pārvadājumi

Rīgas plānošanas reģiona mērogā pasažieru pārvadājumi ar jūras/upju transportu (kā sabiedriskā transporta pakalpojumu) piemēroti pie nosacījuma, ja ceļā patērētais laiks uz ūdens nepārsniedz laiku uz autoceļu.

Atbalstāma prāmju satiksmes izveide starp:

- Lielupes krastiem, jo Jūrmalā ir tikai divi auto tilti, starp kuriem Lielupes labajā krastā, izmantojot A10 ir 12 km un izmantojot ielu tīklu Jūrmalas pilsētā – vēl lielāks attālums
- starp Daugavas krastiem jeb starp Vecmīlgrāvi uz Bolderāju, jo nokļūšana starp abām Rīgas pilsētas daļām iespējama sasniedzot Vanšu tiltu, kā arī rēķinoties, ka tilts ir satiksmes noslogots.
- starp Bolderāju un Mangaļsalu, kas sasaista kultūrvēsturiskā mantojuma (Daugavgrīvas cietoksnis, Komēforts, Fortifikācijas būves Mangaļsalā apskates maršrutus, kā arī abu Daugavas molu apmeklējumus.

7. Piekrastes un Vecrīgas ūdens savienojumi tūristiem, laivu un kuģīšu piestātņu izbūve

Attīstāmi vienas dienas braucieni kā tūrisma piedāvājumi no piestātnēm Daugavā (iepretī Vecrīgai) līdz mazajām ostām Rīgas līča piekrastē vai jaunizveidotām piestātnēm, tajā skaitā iekšzemes ūdeņos (Lielupe, Gauja, Vecdaugava, Buļļupe). Diemžēl nav iespējama maršrutu pagarināšana Pilsētas kanālā Rīgā, jo tas ir sekls, ar nelīdzenu gultni un var sabojāt kuģa korpusu, dzenskrūvi.

Vienlaikus pasākums veicinās iekšzemes ūdensceļu savienojumus ar Rīgas līča piekrasti. Ūdens aktivitāšu tūrisma veicināšanai Rīgas plānošanas reģionā ar laiku var atjaunot arī Daugavas – Gaujas ūdeņu savienojumu.

Tūrisma piedāvājuma paplašināšanai nepieciešama jaunu piestātņu infrastruktūras izbūve un laivu ielaišanas vietu (slipu) izveide Salacgrīvā, Ainažos, Kuivižos, Zvejniekciemā, Carnikavā (Gauja), Rīgā (Buļļupe, Vecdaugava), Jūrmalā (Lielupe) Ragaciemā.

Turpmāk uzskaitītas Rīgas plānošanas reģiona pašvaldību intereses:

- *Laivu piestātnes kā Gaujas laivotāju gala pieturas izveide Carnikavas novadā;*
- *Zvejnieku laivu piestātnes modernizēšana Carnikavas novadā;*
- *Gaujas krasta stiprināšana un piestātnes izveide pie viesnīcas Porto Resort Carnikavas novadā;*
- *Pontonu tipa jahtu piestātnes izveide Ragaciema pludmalē Engures novadā;*
- *Jūrmalas ostas piestātnes izbūve Lielupē, Jūrmalā;*
- *Laivu piestātņu un slipu rekonstrukcija un izbūve Lielupē Slokā pie Krasta ielas, Druvciemā pie Ezera ielas, Lielupē pie O.Kalpaka prospekta, Valtera prospekts, Tīklu ielā Jūrmalā;*
- *Jahtu ostu un laivu piestātņu infrastruktūru izveide Tūjā, Lembužos un Duntē Salacgrīvas novadā,*
- *Skultes ostas infrastruktūras attīstība un pievedceļu rekonstrukcija;*
- *Engures ostas infrastruktūras attīstība un pievedceļu rekonstrukcija;*
- *Jūrmalas ostas kuģu ceļu uzturēšana, ostas, t.sk. navigācijas infrastruktūras attīstība Jūrmalā;*
- *Piestātņu un laivu ielaišanas vietu (slipu) modernizēšana Buļļupē, Daugavā, Vecdaugavā Rīgā.*

8. Jauni starptautiski ūdens maršruti

No Rīgas pasažieru ostas tiek piedāvāta prāmju satiksme uz Stokholmu, kā arī Rīgas pasažieru ostā ik gadus ienāk 70 - 80 kruīza kuģi (2017.gadā – 85), kas pārstāv vairāk nekā 20 dažādus kruīzu operatorus.

Jaunos starptautiskus prāmju satiksmes maršrutus Baltijas jūrā, piemēram, uz Skandināvijas valstīm, var attīstīt arī no mazajām ostām, līdz kurām ir ērts sabiedriskais transports. Pamatojums – mazās ostas var piedāvāt zemākas ostu nodevas un elastīgākus nosacījumus operatoriem.

Prioritāri jāveido prāmju satiksmes infrastruktūra mazajās ostās un mobilitātes pakalpojumi līdz ostai.

3.2. Zveja un marikultūra

9. Atbalsts vides prasību ieviešanai zivsaimniecības nozarē

Regulai par ikgadējo zivju krājumu un zvejas iespējām tagad pievienojas regulas, kas izriet no Starptautiskās konvencijas par kuģu balasta ūdeņu un nosēdumu kontroli un apsaimniekošanu. Ostu un peldlīdzekļu aprīkošanas prasību ievērošana prasa zināšanas un nozīmīgas investīcijas, tādēļ prasību nodrošināšanu var veikt tikai liela apjoma tirgus dalībnieki, un tas nav pa spēkam mazajiem piekrastes uzņēmumiem, kas ir piekrastes nodarbinātības un ekonomiskās dzīvotspējas pamats.

Sniedzot atbalstu zvejas kuģiem un ostām, tiks stiprināti arī mazie un vidējie uzņēmumi un zivsaimniecības nozare kopumā Rīgas līča piekrastē. Atbalsta veidus skatīt pasākumā “*Ieguldījumi ar jūras ekonomiku saistīto uzņēmumu infrastruktūrā un zināšanās*”.

10. Piekrastes vēsturisko nodarbjū un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana

Mazo zvejas uzņēmumu un zvejnieku loma nākotnē jūras ekonomikā diemžēl mazināsies (dēļ kvotām, sūra darba, līdzekļu trūkuma jeb izdzīvošanas režīma). Saglabāsies piekrastes zvejas kultūrvēsturiskā nozīme.

Nepieciešams saglabāt piekrastes nodarbošanās prasmes, dzīvesveida liecības, darba rīku, ēdiena u.tml. vēsturisko mantojumu un ainavu, sniegt atbalstu piekrastes īpašumu apsaimniekošanai (pludmales tīrība, piekļuves ceļi, zvejas rīku uzturēšana u.tml.) un veicināt iekļaušanos vietējā tūrisma piedāvājumā ar “zvejniecības tūrisma” piedāvājumu.

Jāattīsta saistītie produkti – jūras ēdienu, garšas un jūras sajūtu tūrisms, kas balstīts piekrastes zvejas tradīcijās, apvienojumā ar mūsdienīgām drošuma tehnoloģijām. Jāveicina jaunās paaudzes izpratnes un interese šo mantojumu saglabāt un turpināt.

11. Integrētās zivju, aļģu un gliemeņu marikultūras audzēšanas pilotprojekti

Marikultūras iespējas Latvijas piekrastē ierobežo dabiskie apstākļi – viļņu un vēja ietekme, svārstīgs temperatūras un skābekļa koncentrācijas režīms, zems ūdens sāļums. Teorētiski Rīgas līcī var audzēt lašus, asarus, zandartus u.c. zivju sugas, gliemenes (izņemot Rīgas līča dienvidu daļu, kur ūdens sāļums ir par zemu šīm sugām) un aļģes, kurām piemērotākā sāļuma koncentrācija un temperatūras režīms ir līča rietumu krastā uz ziemeļiem no Engures un austrumu krastā no Tūjas uz ziemeļiem.

Jāievēro ierobežojumi aizsargājamās jūras teritorijās, lai nebojātu akmeņainos rifus. Zivju audzēšanā jāseko biogēnu vielu daudzumam un ietekmei uz pārējo jūras vidi.

Lai veicinātu marikultūras attīstību Rīgas līcī, jāsniedz atbalsts dabas zinātņu nozaru zinātniekiem, lai:

- pētītu marikultūrai piemērotās zivju sugas konkrētajos vides apstākļos,
- izstrādātu marikultūras sugu audzēšanas paņēmienus, kas nenoplicina jūras resursus, nekaitē ekosistēmām, saglabā bioloģisko daudzveidību un piekrastes rekreācijas funkcijas;
- realizētu integrēto zivju, aļģu un gliemeņu audzēšanu norobežotā līča piekrastes ūdeņu teritorijā, kur gliemenes un aļģes absorbē barības vielas, kas rodas zivju audzēšanas procesā, un gliemenes un aļģes izmanto kā biomasu zivju barības ieguvē, tā samazinot nepieciešamību pēc savvaļas krājumiem;
- pētītu marikultūru izmantošanas iespējas pārtikā, lopbarībā, lauksaimniecības mēslojumā vai vēl citādi;
- uzsāktu marikultūru komerciālu audzēšanu.

Integrētie marikultūras audzēšanas un izpētes projekti var būt arī kā vietējie tūrisma objekti.

12. Pētījumi jaunu farmācijas produktu un medicīnas terapiju attīstībai

Rīgas plānošanas reģionā trūkst pieredzes jūras potenciāla izmantošanai farmācijas produktu un

medicīnas terapiju (šobrīd iestādes tikai ārstniecisko dūņu terapijā Jūrmalas sanatorijās).

Nākotnē rekomendējama ārstnieciskās kosmētikas līdzekļu un veselības terapiju izstrāde un aprobēšana, balstoties uz Rīgas līcī pieejamiem dūņu un aļģu resursiem. Nepieciešams arī tiesisko aspektu izpēti veselības aprūpes un SPA nozarē, mārketinga, klāsteru veidošana, benčmarkings un veiksmīgās pieredzes pārņemšana.

3.3. Piekrastes teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana

Ieguldījumi pamata infrastruktūrā piesaistīs piekrastei apmeklētājus, bet vieda apmeklētāju plūsmu virzīšana, aktivitāšu piedāvājums un pakalpojumu organizēšana ļaus gūt maksimālu ekonomisko labumu un celt piekrastes iedzīvotāju labklājību.

13. Mobilitātes punkti

Mobilitātes punkta nolūks ir atvieglot pāreju no viena transporta veida uz otru, nodrošināt ērtu savienojumu starp ceļojuma mērķiem un nodrošināt daudzveidīgu atbalsta infrastruktūru “*pēdējām kilometram*”.

Tādā teritorijā kā piekrastē, kas ir atkarīga no sezonālības, kur vasarās pārslogotā infrastruktūra ziemās rada tikai izmaksas, nepieciešams meklēt jaunus racionālus risinājumus infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājumam. Rīgas plānošanas reģiona piekrastes teritorijas ir ērti sasniedzama ar vilcienu, autobusu vai privāto automašīnu. Mobilitātes punktus var veidot pie dzelzceļa un autobusu pieturām, kā arī pludmales apkārtnē pie galvenajiem ielām vai autoceļiem. Mobilitātes risinājumi var ietvert:

- velonomu un velonovietnes;
- mobilo lietotni, kurā apkopotu maršruti, transporta veidi, transporta pakalpojumi un apkārtnē pieejamie pakalpojumi (piemēram, pilnveidojot esošo lietotni “vidzemecoast”);
- maksas auto stāvlaukumus no piekrastes attālākā vietā ar iespēju iznomāt velo vai takša, vai dalītās lietošanas automašīnu, velosipēdu, skrejriteņi u.c. nokļūšanai piekrastē, elektro transporta līdzekļu uzlādi;
- var piesaistīt ūdenssporta centrus: “automašīna – velo – kājām – laiva”.

Mobilitātes punkti nodrošinātu arī efektīvāku sinerģiju starp jau izveidotajiem infrastruktūras objektiem piekrastē⁶.

14. Piekļuves uzlabošana piekrastei

Nepieciešama valsts un pašvaldību ceļu atjaunošana, kas ved uz piekrasti, lai savienotu sabiedriskā transporta pieturas ar piekrasti (dzelzceļa stacijas un autobusu pieturas, kā arī potenciālās Rail Baltica reģionālās pieturas).

⁶ 2007.-2013.gadā Latvijas piekrastē ieviesa 3.5.1.3.aktivitāti “Infrastruktūras izveide NATURA 2000 teritorijās” un 2014.-2020.gadā ievieš specifiskā atbalsta mērķi 5.5.1., Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”

Piekļuves ceļi ir pamata infrastruktūra, bez kuras zilās izaugsmes pasākumi nevar tikt īstenoti. Ceļu, ielu, veloceļu un gājēju ceļu izbūvē ieteicams izmantot gudras metodes, tā sekmējot viedo specializāciju.

Ielas un ceļi ir vieni no galvenajiem elementiem patīkamas un drošas piekrastes teritorijas izveidē. Galvenie mērķi piekrastes apmeklētākajos posmos – mazināt privāto automašīnu plūsmu, mierināt satiksmi pludmaļu tuvumā, veidojot piekrastes zonu pievilcīgu kājāmgājējiem. Satiksmes mierināšana samazinātu arī skaņas un gaisa piesārņojumu piekrastē, un iedzīvotājiem un viesiem būtu patīkamāk uzturēties publiskajā telpā – ielās, laukumos, āra kafejnīcās.

Pasākumi un viedas pielietošanas principi:

- Ielu, ceļu, veloceļu projektu šana, sašaurinot autosatiksmes joslas, lai atbrīvotu vietu gājējiem un velobraucējiem, veidot nodalītu veloinfrastruktūru;
- Gaismas u.c. gudru brīdinājuma iekārtu, norobežojumu, velo un gājēju pāreju un luksoforu uzstādīšana, kā arī gājēju pāreju risinājumi (vairāk gājēju pāreju pilsētās un platu pāreju ierīkošana galveno apmeklētāju plūsmu vietās uz pludmali);
- Satiksmes organizācijas pasākumi, atdodot daļu no braucamās telpas gājējiem vai nosakot vienādas prioritātes gājēju-transporta ielas ar ātruma ierobežojumu atbilstošu dzīvojamām zonām;
- Ja iespējams, tranzīta satiksmes novirzīšana ārpus piekrastes, rotācijas apļu izbūve krustojumos (divlīmeņu šķērsojumi kā izņēmums), viedas brīdinājuma sistēmas izveide pirms izejām no pludmales uz tranzīta autoceļiem (A1 VIA Baltica, P131 Engures novadā);
- Grants ceļu virsmas apstrāde ar bitumena emulsiju piekrastes lauku teritorijās (nodrošina atputekļošanu, mazākas melnā seguma uzklāšanas un uzturēšanas izmaksas), jaunu metožu izmantošana ceļu segumu ieklāšanā;
- Labiekārtojuma uzlabošana pie stāvlaukumiem un gājēju celiņiem un noejām uz jūru, pielietojot universālo dizaina principus visu iedzīvotāju grupu ērtībām un papildinot un uzlabojot tradicionālo labiekārtojumu, t.sk. dzeramā ūdens krāni, tālruņu uzlādes punkti, interaktīvi informācijas stendi un energoresursus taupoši apgaismes elementi;
- Automašīnu, velo, skrituļdēļu u.c. braukšanas ierīču nomas vai dalītās izmantošanas pakalpojumi.

Turpmāk uzskaitītas Rīgas plānošanas reģiona pašvaldību intereses:

- *Piekļuves uzlabošana Kalngales peldvietai Carnikavas novadā: Vanagu ielas rekonstrukcija, stāvlaukuma paplašināšana un labiekārtošana pie Kalngales dzelzceļa stacijas, gājēju ceļa no dzelzceļa stacijas līdz jūrai rekonstrukcija; VAS "Latvijas Dzelzceļš" slēgtās dzelzceļa pārbrauktuves atjaunošana, lai nodrošinātu transporta piekļuvi ~10 km garā pludmales posmā no Vecākiem līdz Garciemam.*
- *Piekļuves uzlabošana Garciera peldvietai Carnikavas novadā: Garciera Mežciema ielas rekonstrukcija, noejas uz jūru izveidošana, stāvlaukuma paplašināšana un labiekārtošana pie Garciera dzelzceļa stacijas, pievedceļa stāvlaukumam Dangu mežā atjaunošana, ielu rekonstrukcija, gājēju un velo takas ierīkošana no Cēlājiem līdz Gaujas grīvai (koka taka);*
- *Piekļuves uzlabošana Carnikavas peldvietai Carnikavas novadā: stāvlaukuma Laivu ielā paplašināšana un labiekārtošana;*
- *Piekļuves uzlabošana Gaujas ciema peldvietai Carnikavas novadā: Skautu ielas rekonstrukcija, noejas uz jūru izveidošana, stāvlaukuma Skautu ielā Gaujā paplašināšana un labiekārtošana;*
- *Piekļuves uzlabošana Lilastes ciema peldvietai Carnikavas novadā: Lilastes ielas rekonstrukcija, glābšanas stacijas, kafejnīcas un nomas punkta izveide pie stāvlaukuma Ziemeļu ielā Lilastē Zilā karoga standartu izpildei, stāvlaukuma pie Lilastes dzelzceļa stacijas izveide;*
- *Veloceļa un pastaigu maršruta izveide ap Gauju pa pretplūdu aizsargdambjiem;*
- *P128 ceļa posma no Ragaciema līdz Klapkalnciemam rekonstrukcija Gausās Jūdzes pludmaļu sasniedzamības uzlabošanai Engures novadā;*
- *8 stāvlaukumu ar grants segumu izbūve P128 ceļa nodalījuma joslā Engures novadā, gājēju celiņu izveide no autostāvlaukumiem un pludmali Engures novadā;*
- *Stāvlaukuma "Aizrags" paplašināšana, gājēju celiņa izveide līdz pludmalei Engures novadā;*

- "Kuplās Priedes" pludmales labiekārtošana, gājēju celiņu izveide uz pludmali Engures novadā;
- Nobrauktuve operatīvajam transportam pie Klapkalnciema pludmales Engures novadā;
- Nobrauktuve uz pludmali operatīvajam transportam Apšuciemā Engures novadā;
- Nobrauktuve uz pludmali operatīvajam transportam Plieņciemā Engures novadā;
- Jauna grants autostāvlaukuma izbūve un labiekārtošana Ķesterciemā pie valsts autoceļa, koka laipu noejas uz pludmali ierīkošana Engures novadā;
- Nobrauktuve uz pludmali operatīvajam transportam Engurē Engures novadā;
- Jauna grants autostāvlaukuma izbūve Klapkalnciemā ceļa P128 nodalījuma joslā un labiekārtošana Engures novadā;
- Jauna grants autostāvlaukuma izbūve Bērziemā pie ceļa P128 un labiekārtošana un noejas izveide uz pludmali Engures novadā;
- Piekļuves ceļu izveide līdz pludmalei operatīvajam transportam Jūrmalas pilsētas 11 ielu turpinājumos;
- Bruģa celiņu izbūve, labiekārtošana un kāpņu uz pludmali atjaunošana izejās uz jūru Jūrmalā pludmales daļā ar lielāko apmeklējuma intensitāti;
- 38 gājēju koka celiņu izveide uz pludmali un labiekārtošana Jūrmalā;
- 22 pieeju no kārklu stādījumiem izveide uz jūru personām ar funkcionāliem traucējumiem Jūrmalā;
- Jaunu autostāvlaukumu izbūve un esošo stāvlaukumu paplašināšana un labiekārtošana Jūrmalā;
- Gājēju un velobraucēju pieejamības uzlabošana pludmalei Limbažu novadā, ierīkojot jaunas koka laipas uz pludmali Limbažu novadā;
- Piekļuves uzlabošana līdz piekrastei Vārzu ciemā, rekonstruējot Ziemeļu ielu un Austrumu ielu Vārzās un izbūvējot jaunu stāvlaukumu pie Vārzām Limbažu novadā;
- Piekļuves uzlabošana līdz Lauču akmens peldvietai, rekonstruējot ceļu Rūpes - Lauči Limbažu novadā;
- Piekļuves uzlabošana līdz piekrastei Ziemeļblāzmas ciemā, rekonstruējot Spilves prospektu, Vidzemes prospektu Limbažu novada Ziemeļblāzmas ciemā;
- Skultes stacijas savienojuma izveide ar gājēju un velo ceļu, kas ierīkots pa bijušās dzelzceļa līnijas Rīga-Valka dzelzceļa uzbērumu, kas ir Zaļo ceļu (greenways) tīkla sastāvā Limbažu novadā⁷. Jaunu piekrasti savienojošo ceļu plānošana saistībā ar topošo Rail Baltica.
- Piekrastes pieejamības uzlabošana Salacgrīvas novadā, rekonstruējot autoceļa P11 Kocēni-Limbaži un autoceļa A1 Rīga (Baltezers)—Igaunijas robeža (Ainaži) posmus un pašvaldības ceļu B57 Lielurgas – Oltūži;
- Dzelzceļa staciju (Lilaste, Inčupe, Pabaži, Saulkrasti, Ķīšupe) un ar pludmali savienojošo ielu rekonstrukcija un labiekārtošana Saulkrastu novadā;
- Park&Ride laukumu izveide pie dzelzceļa stacijām Saulkrastu novadā;
- Raiņa ielas savienojuma izbūve ar pludmales parku "Centrs" Saulkrastu novadā;
- Zvejniekciema pludmales pieejamības uzlabošana Saulkrastu novadā, rekonstruējot ielas un gājēju takas, tajā skaitā gājēju tiltu pār Aģes upīti;
- Laivu ceļu ierīkošana līdz pludmalei un glābšanas dienesta un ūdenssporta inventāra iegāde Saulkrastu novadā;
- Piekļuves uzlabošana Daugavas labā krasta pludmalei Rīgā, t.sk. līdz Mangaļu molam (Mangaļsalas ielas rekonstrukcija, stāvvietu nodrošināšana);
- Nobrauktuviņu piemērotības uzlabošana operatīvajam transportam starp Mangaļu molu un Vecāķiem Rīgā;
- Otra tilta pār Buļļupi būvniecība (Kleistu ielas galā) Daugavgrīvas salas pludmaļu pieejamības uzlabošanai Rīgā.

15. Jaunu principu ieviešana piekrastes transporta un tūrisma pakalpojumos

Jūras un piekrastes viedā specializācija ietver gan jaunu produktu izstrādi, kas līdz šim nebija iespējami, jo nepastāvēja tehnoloģijas, gan esošo pakalpojumu un produktu uzlabošanu, pielietojot piemēram, šādus kritērijus:

⁷ projektā "Zaļie dzelzceļi"/"Green Railways" (ar Est-Lat 24 un ELFLA finansējumu) notiek trašu izveide Ziemeļvidzemē un Limbažu novadā

- ## 16. Viedās promenādes

A colorful illustration of a coastal town. At the top, a blue sky features a bright sun, a boat, and a swimmer. Below the sky is a yellow beach area with a lifeguard stand, a green house, and a radio tower. The bottom section shows a green field with a red house, a train, and a road with a crossing. A central vertical road runs through the middle of the scene, connecting the different areas.

Labiekārtotā posma (iela, celiņš) malās ir kafejnīcas, izstādes, skatu vietas, dizaina, aktivitāšu un informatīvi objekti, mobilā tālruņa lādēšanas punkts, saulesarga vai lietusmēteļa noma, publiskā tualete, velo un skrejriteņu u.tml. noma u.c. Promenādes posmā, kas virzās pa pludmali vai taku dabā, ir minimāls labiekārtojums (norādes, atkritumu urna). Arī šajos posmos vai to tiešā tuvumā uzstādāma tehnoloģiju iespējota infrastruktūra – ar saules baterijām darbināms un ar kustību sensoriem aprīkots apgaismojums, ierīču un tālruņu uzlādes punkts, interaktīvas izziņas, rotaļu un sporta ierīces u.c.

Viedā promenāde veicina piekrastes staigājāmību un atpūtnieku aktivitāti. Tā raisa interesi staigāt arī pasīvajām sabiedrības grupām, lai vēlētos vairāk par tradicionālo saulošanos, peldi, pastaigu.

RPR/2018/1/SBR-1

Viedās promenādes savienojamas ar sabiedriskā transporta un autoceļu infrastruktūru, veidojot mobilitātes punktus (skat. arī pasākumu 13. Mobilitātes punkti).

Pie jūras ieteicamas jaunas formas – gājēju moli jūrā, gājēju tilti jūrā uz pāļiem (tikai uz pāļiem, lai ir brīva ūdens kustība zem konstrukcijas un netiktu veicināti smilšu sanesumi vai krasta erozija), peldošas platformas, paaugstinātas reljefā takas vai citas interesantas konstrukcijas – viss, kas veicina interesi un staigāšanu.

17. Magnēto objekti piekrastē

Neskatoties uz ilgu kūrorta vēsturi, Rīgas līča piekrastē ir visai maz SPA⁸ viesnīcu (salīdzinājumā ar Lietuvu un Igauniju). Aukstajās sezonās piekraste zaudē savu tūrisma galamērķa nozīmi, un to izjūt gan piekrastes viesnīcu un atpūtas pakalpojumu uzņēmumi, gan pašvaldības.

Lai piesaistītu tūristus, piekrastes pašvaldībām jāattīsta jauni interesanti objekti vai jāatjauno un jālabiekārto esošie objekti, kas kalpo kā galamērķi. Labi piemēri ir kaimiņos – Lietuvas Palangas un Igaunijas Tartu AHA halle u.c. veiksmīgie piemēri. Savukārt uzņēmēji nodrošinās viesnīcu, SPA un dažādus pakalpojumus.

Idejas jauniem magnēto objektiem, kas balstītas vietējos resursos un tūrisma attīstības tendencēs (**izzinošā, aktīvā, sajūtu tūrismā, jaunos mobilitātes un ekonomikas paradumos un tehnoloģijās**).

Sarakstu var radoši attīstīt:

- Baseins ar siltu jūras ūdeni visa gada garumā;
- Jūrā norobežots peldbaseins īpašam mērķim vai interešu atpūtnieku grupai;
- Roņārijs – centrs, kur audzē, dresē, lutina un izrāda roņus un izklaidē un izglīto apmeklētājus;
- Jūras muzejs, zvejas muzejs;
- Dabas izglītības centrs (līdzīgi kā Ķemeru);
- Niršanas centrs vai niršanas pakalpojumi pie esošajiem ūdens sporta centriem;
- Viedā pludmale (skat. pasākumu “Viedās promenādes”);
- Ledus un smilšu skulptūru, izskalotu koku pludmales dizains;
- Naktsmītne jūrā, pirts jūrā ar iespēju ielēkt jūras ūdenī;
- Peldlīdzekļu un dažādu ūdens aktivitāšu inventāra noma;
- Peldošas konstrukcijas, moli un laipas ūdenī;
- Saullēkta vērošanas vieta Engurē un saulrieta vērošanas vietas Jūrmalā (Jūrmalas Baltā kāpa) un Saulkrastos.

Turpmāk uzskaitīti pašvaldību plānotie tūrisma objektu projekti:

- *Klapkalnciema parka labiekārtošana un autonomvietnes izbūve;*
- *Piekļuves uzlabošana senajām tīklu būdām (sedumiem) Engures novadā;*
- *Šlokenbekas pils daļu atjaunošana, restaurācija vai pārbūve Engures novadā⁹;*
- *Ķemeru ūdens torņa informācijas punkts Jūrmalā;*
- *Piekļuves uzlabošana Vārzu ciema vēsturiskajai apbūvei (zvejnieku mājām), rekonstruējot pašvaldības ceļu Sidrabiņi – Sēklīši rekonstrukcija Limbažu novadā;*
- *Ainažu bākas, Ķurmraga bākas un Ainažu ostas mola atjaunošana Salacgrīvas novadā;*
- *Promenādes attīstība gar Salacu Salacgrīvas pilsētā - teritorijas labiekārtošana gar Salacas krastu Salacgrīvā un krasta nostiprināšana (Atbilstoši Salacgrīvas novada vīzijai 2038.gadā “Salacas upe tiek veiksmīgi apsaimniekota, tajā mīt laši, nēģi, tā ir tūristiem interesants rekreācijas objekts);*

⁸ "Sanus per Aquam" jeb “veselība caur ūdeni”

⁹ Uzsāks realizēt arī 2014.-2020.gadam SAM 5.5.1. aktivitātē

- *Salacgrīvas vēsturiskā centra labiekārtošana;*
- *Ainažu vēsturiskā centra labiekārtošana.*
- *Fortifikācijas un militārā mantojuma būvju pieejamības nodrošināšana Rīgā Mangaļsalā.*

18. Pludmaļu labiekārtošana un atpūtas iespēju dažādošana

Publisko teritoriju labiekārtojums ir viens no galvenajiem elementiem pievilcīgas piekrastes izveidē. Galvenie mērķi – piedāvāt aktīvās un pasīvās atpūtas iespējas sauszemē un uz ūdens dažādām atpūtnieku interešu un vecuma grupām.

Labiekārtojuma izveidē ieteicams izmantot jaunus, inovatīvus materiālus, ar saules un vēja enerģiju darbināmas iekārtas, ergonomiskas pludmales mēbeles un ar laiku papildināt labiekārtojuma līmeni atbilstoši jaunajām tehnoloģiju piedāvātajām iespējām.

Pasākumi un viedas pielietošanas principi:

- pamata labiekārtojuma infrastruktūras nodrošināšana – tualetes un duša, pārgērbšanās kabīnes, soli, atkritumu urnas, norādes – izmantojot vienkāršas racionālas, sezonālas konstrukcijas;
- inovatīvu metožu un transporta līdzekļu izmantošana pludmales uzkopšanā, labiekārtojuma uzturēšanā;
- attīstošo spēļu un rotaļu vietas dažādu vecuma grupu bērniem;
- senioriem pielāgotas aktīvās atpūtas vietas (saulesargi, piekļuve pa koka laipu, āra treniņi);
- pludmales un aktīvās atpūtas inventāra nomas pakalpojumi;
- mobilo tālrunu uzlādes punkti, darbināmi ar saules baterijām, kas vienlaikus var būt mazu mantu glabāšanas punkti, SOS punkti, informācijas tablo par ūdens un gaisa temperatūru un peldvietu digitālie informācijas stendi (informācijas tablo par peldūdens monitoringa rezultātiem u.c.);
- sezonāli pakalpojumu objekti pludmalē vai uz ūdens ar ierobežotu labiekārtojuma līmeni (piemēram, gulvietas mājīnā, silta jūras ūdens norobežots baseins, radoša darbnīca, kafejnīca, skatuve, pirts ar jūras ūdeni);
- telšu vietas kāpās vai pludmales atsevišķos posmos;
- kempinga laukumi, izmantojot atjaunojamu resursu elektrību;
- SUP dēļu, nūjotāju, skrējēju u.c. aktīvo atpūtnieku infrastruktūra (dušas, ģērbtuvēs).

Turpmāk uzskaitītas pludmales Rīgas plānošanas reģiona piekrastē, kurās pašvaldības atzīmē nepieciešamību uzlabot labiekārtojumu:

- *Kalnāles pludmale, Garciema pludmale, Carnikavas pludmale, Gaujas ciema pludmale, Lilastes pludmale, kā arī atpūtas vietas pie Gaujas Carnikavas novadā;*
- *Telšu vietu iekārtošana pie Gausās Jūdzes stāvlaukumiem Engures novadā;*
- *Telšu vietu ierīkošana pie stāvlaukuma "Aizrags", "Aizraga" peldvietas labiekārtošana Engures novadā;*
- *"Kuplās Priedes" pludmales labiekārtošana, telšu vietas ierīkošana pie "Kuplās Priedes" stāvlaukuma Engures novadā;*
- *Klapkalnciema pludmales labiekārtošana Engures novadā;*
- *Apšuciema pludmales labiekārtošana Engures novadā;*
- *Plieņciema pludmales labiekārtošana Engures novadā;*
- *Ķesterociema pludmales labiekārtošana Engures novadā;*
- *Engures pludmales labiekārtošana Engures novadā;*
- *Peldvietu labiekārtošana (konteiner-tipa sanitāro mezglu ievietošana) un publiskās atpūtas infrastruktūras attīstība Rīgas līča pludmales 11 peldvietās Jūrmalas pilsētā (Lielupe, Bulduri, Dzintari, Majori, Dubulti, Pumpuri, Melluži, Asari, Vaivari, Kauguri, Jaunķemeri) un Lielupes peldvietā Ezeru ielas galā;*

- *Mobilo glābšanas posteņu izveide jūras piekrastes 11 peldvietās Jūrmalas pilsētā un Lielupes peldvietā Ezeru ielas galā (tajā skaitā perspektīvajās pilsētas iekšzemes peldvietās);*
- *Vārzu ciema peldvietas izveide un pludmales labiekārtošana Limbažu novadā;*
- *Salacgrīvas peldvietas labiekārtošana Salacgrīvas novadā;*
- *Ainažu pludmales labiekārtošana Salacgrīvas novadā;*
- *Kuivižu peldvietas labiekārtošana Salacgrīvas novadā;*
- *Tūjas peldvietas labiekārtošana Salacgrīvas novadā;*
- *Vitupes grīvas peldvietas labiekārtošana Salacgrīvas novadā;*
- *Zvejniekiema pludmales labiekārtošana Saulkrastu novadā;*
- *“Centrs” pludmales labiekārtošana Saulkrastu novadā;*
- *Pludmales pie Baltās kāpas atjaunošana Saulkrastu novadā;*
- *Pludmalei paralēlu gājēju taku, kāpņu un noeju uz pludmali ierīkošana, laipu, pontonu u.c. viegli transformējamu konstrukciju uzstādīšana ūdens daļā Saulkrastu novadā;*
- *Tūrisma infrastruktūras izveide dabas parkā “Piejūra” Rīgas pilsētā;*
- *Mangaļsalas pludmales labiekārtošana Rīgas pilsētā.*

19. Ūdens sporta un ūdens aktivitāšu centri

Ūdens centri var attīstīties pludmales vietās ar inženierfrakstruktūras nodrošinājumu un piekļuvi, glābšanas dienestu tuvumā, kā arī pie jahtu ostām. Ūdens izmantošana aktīvās atpūtas un sporta aktivitātēm: braukšana ar ūdensslēpēm, veikošana, braukšana ar lidslēpi (sky ski), braukšana ar peldmatračiem, pūšiem, ūdensmotocikliem, dažāda tipa laivām.

Ūdenscentrs vienlaikus var piedāvāt apmācības un atpūtas pakalpojumus (pasākumu telpas, pirts, grils, pludmales volejbola un futbola aprīkojums), tā veidojoties par daudzfunkcionālm atpūtas vietām.

Ūdenscentri var tikt attīstīti kādā no esošajām vai plānotajām pludmalēm (19.pasākums) vai piestātnēm (7.pasākums). *Piemēram, plānots attīstīt ūdens tūrisma centru Majoros, pie Lielupes, Straumes ielā Jūrmalas pilsētā. Vienlaikus tajā var izbūvēt prāmju piestātni pasažieru pārvešanai uz otru Lielupes krastu.*

20. Eirovelo 13 attīstība un sasaiste ar apkārtējo piekrastes teritoriju velo tīklu

Velotūrisms ir viens no populārākajiem aktīvās atpūtas veidiem. Gar piekrasti iet divi starptautiski velo maršruti – EiroVelo 10 un EiroVelo 13. Marķēts dabā ir tikai Eiro Velo 13 maršruts.¹⁰ Velo infrastruktūra vislabāk attīstīta ir piekrastes pilsētu teritorijās. Velomaršruta posmos galvenokārt no Ainažiem līdz Rīgai maršruts sakrīt ar intensīvas autosatiksmes autoceļiem, un šajos posmos ieteicams izmantot sabiedrisko transportu. Kopumā Vidzemē līdz 2020. gadam plānots izbūvēt un attīstīt veloinfrastruktūru vēl 140 km garumā.

Piekrastes pašvaldībās ir nepieciešami kritisko Eirovelo 13 posmu izbūve un labiekārtošana, kā arī veloceļu izveide līdz tuvākajiem apskates objektiem, lai tos iekļautu starptautiskajā Eirovelo maršrutā. Saskaņā ar pašvaldību apzinātajām vajadzībām nepieciešama šādu Eirovelo 13 posmu izbūve un vietējo veloceļu pieslēgumu izbūve un labiekārtošana:

¹⁰ No 2012. gada marta līdz 2013. gada oktobrim Vidzemes Tūrisma asociācija realizēja velo projektu CentralBalticCycling, kura ietvaros Eiro Velo 13 Vidzemes piekrastes posms tika marķēts dabā, uzstādītas vairāk kā 600 velomarķējuma zīmes, 16 velonovietnes un 12 veloinformācijas standus, sagatavota Vidzemes velomaršrutu karte

- *Veloceļa EiroVelo13 izbūve no Kalngales līdz Lilastei: Asfaltēta un apgaismota veloceļa izbūve, norāžu sistēmas izveide, atpūtas vietu (soliņi, velo novietnes) izveidošana Carnikavas novadā;*
- *Via Baltica autoceļa (A1) droša šķērsojuma izveide Lilastē starp viesnīcu Porto Resort un Lilastes dzelzceļa staciju Carnikavas novadā;*
- *EiroVelo13 posma no Ragaciema līdz Apšuciemam attīstība Engures novadā;*
- *Veloceliņu un gājēju ceļu izbūve līdz Jūrmalas pilsētas piekrastei, kultūrvēsturiskajiem un dabas objektiem posmā Ķemeri – Jaunķemeri;*
- *Pie dzelzceļa tilta piekaramā velotilta izbūve, lai izveidotu savienojums velobraucējiem un gājējiem posmā Priedaine – Lielupe Jūrmalā;*
- *Vaivaru postenis – Skautu iela – (Asaru prospekts) veloceļa rekonstrukcija Jūrmalā;*
- *Strēlnieku prospekta mala - (Strēlnieku prospekts) veloceļa rekonstrukcija Jūrmalā;*
- *36.līnija līdz Smiltenes ielai veloceļa atjaunošana un labiekārtošana Jūrmalā*
- *Velo ceļa izbūve posmā Priedaines dzelzceļa stacijas pārbrauktuve - Buļļuciems- Majori (Turaidas iela) Jūrmalā;*
- *Velo ceļa izbūve posmā Jūrmalas Pilsētas Dome – Strēlnieku prospekts Jūrmalā;*
- *Velo ceļa izbūve posmā Upes iela – Vaivari (Skautu iela) Jūrmalā;*
- *Veloceļa Ev13 attīstība Limbažu novadā;*
- *Jaunas tūrisma velo takas ar atpūtas vietām izveide Skultē Limbažu novadā;*
- *Jauna veloceļa izbūve ar asfaltbetona segumu Limbažu novadā maršrutā Saulkrasti (Baltā kāpa) – Skulte – Lauči – Dunte sadarbībā ar Saulkrastu un Salacgrīvas pašvaldībām;*
- *Veloceļa Eirovelo 13 izbūve no Igaunijas robežas līdz Neste DUS pa Valdemāra ielu Ainažos Salacgrīvas novadā;*
- *Veloceļa Eirovelo 13 izbūve vai esošā veloceliņa labiekārtošana gar autoceļu A1 autoceļa A1/Via Baltica rekonstrukcijas ietvaros Salacgrīvas novadā;*
- *Pieslēguma izbūve veloceļam Eirovelo 13 pa Mazo Valdemāra ielu Ainažos Salacgrīvas novadā;*
- *Pieslēguma izbūve veloceļam Eirovelo 13 pa esošo veloceliņu līdz Salacgrīvas skolai, t.sk. autoceļa Via Baltica autoceļa (A1) šķērsojums Salacgrīvas novadā;*
- *Pieslēguma izbūve veloceļam Eirovelo 13 labiekārtošana pa Pērnavas ielu, Bocmaņa laukumu, tiltu pār Salacu un Rīgas ielu Salacgrīvā;*
- *Velo celiņa izbūve posmā Priedaine – “Jūrmalas Baltā kāpa”.*

21. Pētniecības programma “Studijas par jūru”

Rīgas plānošanas reģionam ar garāko piekrasti, ostām un cilvēkresursiem jāpozicionē sevi “par jūru zinošu, jūru pazīstošu” reģionu.

Ir daudz neatbildētu jautājumu, atbildes uz kuriem palīdzētu uzņēmumu, pašvaldību un ostu darbā. Pētniecības programmā “Studijas par jūru” pētījumi par:

- optimālu ostas ārējo hidrotehnisko būvju veidu un konfigurācijas ar mazāku ietekmi uz krasta procesiem, sanešu plūsmu jūrā u.c.;
- klimata izmaiņu ietekmi uz piekrastes teritorijām (aplūšanas, erozijas, ekosistēmu izmaiņu riski)
- tūrisma tendencēm (dažādi tūrisma jomas pētījumi);
- dūņu izmantošanu dziedniecībā u.c.

Esošais izglītības iestāžu piedāvājums jūras tematikā aptver Latvijas Jūras akadēmijas programmas, Rīgas Tehniskās universitātes materiālzinātņu un ķīmijas programmas (aļģes, dažādu materiālu izpēti kuģniecības nozarē), sakaru un navigācijas programmas, Latvijas Universitātes kursu ģeogrāfijas maģistriem par jūru.

Pētniecības programmā ‘Studijas par jūru’ sadarbībā ar Latvijas Jūras akadēmiju jāizstrādā jauni apmācību moduļi, kas papildina esošo vidējās profesionālās un augstākās izglītības iestāžu piedāvājumu, un jaunas augstskolu starpdisciplināras programmas.

Atbalstāma Zilās izaugsmes viedās specializācijas klāsteru (inovāciju ķēdes) veidošana, kuros viens otru papildina kuģubūves, atjaunojamo resursu, tūrisma un citi saistītie piekrastes uzņēmumi, sadarbojoties ar zinātnes organizācijām un izglītības iestādēm un piesaistot finansējumu.

3.4. AER izmantošana piekrastē

Energoapgādes drošums Rīgas līča rietumu piekrastē būtiski uzlabosies pēc augstsprieguma līnijas ‘Kurzemes loks’ izbūves, un tādējādi tiks atrisinātas lielākā daļa problēmu, kas saistās ar elektroenerģijas saņemšanu piekrastes zonā, kur sadales tīkls ir vairāk pakļauts vēja un laikapstākļu ietekmei. Neatrisināti paliek jautājumi par augstajām elektroenerģijas infrastruktūras ierīkošanas izmaksām un pakalpojuma cenām, kas visvairāk interesē uzņēmumus, saimniecības un pašvaldības piekrastē. Tiek meklēti alternatīvi elektroenerģijas ieguves veidi.

Šobrīd no 475 izsniegtām un derīgām atļaujām atjaunojamo energoresursu enerģijas ieguvei 122 ir izsniegtas Rīgas plānošanas reģiona piekrastē – 17 atļaujas vēja elektrostacijai (komersantu juridiskā adrese Rīgā) un 105 saules elektrostacijai (t.sk. 3 Limbažu, 1 Saulkrastu, 3 Carnikavas un 5 Engures novadā, 76 Rīgā un 15 Jūrmalā).¹¹ Lielākajā daļā atļauja izsniegta elektrostacijai ar jaudu 1 MW vai mazāk un pašpatēriņam.

AER iekārtas uzstāda arī pašvaldības iestādes, piem., 2009. gadā Salacgrīvā tika uzstādītas testa saules-vēja darbināmas ielu apgaismojuma sistēmas, 2017.gadā Jūrmalas pilsētā uzstādītas saules-vēja darbināmas apgaismojuma sistēmas četru ielu galos pludmalē pie jūras. Saules baterijas ar katru gadu kļūst pieejamākas (lētākas, vienkāršāk uzstādāmas), savukārt vēja ģeneratori uzstādīšanā jāērķinās ar virkni normatīvo ierobežojumu (aizsargjoslas, spārnu augstums, izvietošana aizsargājamās teritorijās).

22. Vēja potenciāla izmantošanas pilotprojekti

Kapitālinvestīcijas (*vēja torņi un to pamati, ģeneratori, apakšstaciju u.tml. konstrukciju uzstādīšana jūrā, kā arī to apkalpošana, gultnes sagatavošana, montāža (sauszemē/jūrā), piekļuve ar apkalpes kuģiem ledus laikā*) ir nesamērīgi augstas pret sagaidāmo vēja parku efektivitāti Rīgas līcī. Daudz lielāks potenciāls ir vēja potenciāla izmantošanai piekrastē – vēja turbīnu uzstādīšana sauszemē, jo īpaši Rīgas līča austrumu piekrastē, kur gada vidējie vēja rādītāji ir tuvu vēja enerģijas efektīviem projektiem.

Novērtējot to, ka ar jūras vēju tiek saražotas 16% no Eiropas enerģijas, arī turpmāk aktuāli ir pieredzes gūšanas un izpētes projekti, lai sekotu jaunākajām jūrā uzstādīto vēja parku attīstības tendencēm pasaulē – dizainam, plānošanai un vēja parku konstrukciju daudzfunkcionālai izmantošanai (marikultūra, biomasas, viļņu enerģija u.c.). Šādi projekti nepieciešami, lai sekotu arī sauszemē uzstādīto vēja parku attīstības tendencēm pasaulē.

¹¹ Ekonomikas ministrijas informācija uz 16.07.2018.

23. Saules enerģijas izmantošana

Saules bateriju izmantošana ēku apsildē un iekārtu darbināšanā vai, piem., labiekārtojumā (apgaisojums, baseini, informācijas tablo u.c.), ir daži piemēri šī enerģijas veida izmantošanas praktiskajām apmācībām Rīgas plānošanas reģiona piekrastē.

Saules bateriju tehnoloģijas attīstās un tās aizvien vienkāršāk ir piemērojamas konkrētajām vajadzībām, sākot no plavām piekrastē, kurās iespējams uzstādīt saules baterijas, līdz ēku jumtiem un atsevišķi uzstādītiem stabiem. Vienu no saules enerģijas pilotprojektiem plānots realizēt jau šī SBR projekta ietvaros, uzstādot pludmalē ar saules bateriju darbināmu mobilo tālruņa lādēšanas bloku, kas vienlaikus var kalpot citiem vairākiem mērķiem un atpūtnieku ērtībām.

24. Līdzdalība starptautiskos projektos

Latvijā līdz šim zinātnieki ir veikuši laboratoriska rakstura eksperimentālas darbības par iespējamu viļņu enerģijas izmantošanu, ieguvuši patentus¹² saviem izgudrojumiem. Funkcionālas eksperimentālas viļņu enerģijas iekārtas ir ražotas arī AS “Rīgas kuģu būvētava” – sadarbībā ar Somijas uzņēmumu Wello tapušais 0,5 MW jaudas “Penguin” viļņu enerģijas pārveidotājs¹³. Taču vēl nav izstrādāts rūpniecisks prototips, kas definētu viļņu enerģijas konvertora darbības rādītājus.

Jāsniedz atbalsts viļņu enerģijas izpētes projektiem un starptautiskajai sadarbībai, lai turpinātu sekot pasaules pētnieciskiem rezultātiem (piemēram, Zviedrijā Upsalas Universitātē, kur ir radīts viļņu enerģijas transformators, un tiek meklēti risinājumi, kā no izmēģinājuma līmeņa pāriet ražošanas līmenī).

Pasākuma ietvaros atbalstāmi arī dažādu alternatīvo enerģijas veidu pētījumi (siltumsūkņi jūrā).

3.5. Kurortoloģija un veselības tūrisms

25. Viesmīlības skolas

Viesmīlības skolas ir simbolisks apzīmējums kūrortu atbalstam, tā kā viesmīlība ir atslēgas vārds kvalitatīvam piedāvājumam nozarē.

Kurortoloģija – zinātne, kas pēta dabas dziednieciskos faktorus (klimatiskos, balneoloģiskos u. c.) un to iedarbību uz cilvēku organismu un pēta dziednieciskā tūrisma saturu un organizāciju. Veselības tūrisms – organisma vispārējā stāvokļa un labsajūtas uzlabošana, profilakse, ārstēšana un rehabilitācija, izmantojot dabas dziednieciskos resursus.

Rīgas plānošanas reģionā kurortoloģijas un veselības tūrisma pasākumi īpaši aktuāli ir Jūrmalai, Saulkrastiem un Rīgai. Pārējā piekraste iekļaujas veselības tūrisma piedāvājumā kā sadarbības partneri un atbalsta punkti.

¹² Latvijas Republikas Patentu valde. 2014. Izgudrojumi, Preču Zīmes un Dizainparaugi. Patents “ŪDENS VIĻŅU ENERĢIJAS IZMANTOŠANAS IEKĀRTA”, 456 lp.

¹³ <http://www.riga-shipyard.com/lv/project/penguin/>

Atbalsta pasākumiem ir jābūt plašiem un jāaptver veselības tūrisma un viesmīlības nozarē strādājošo uzņēmumu un darbinieku vajadzības:

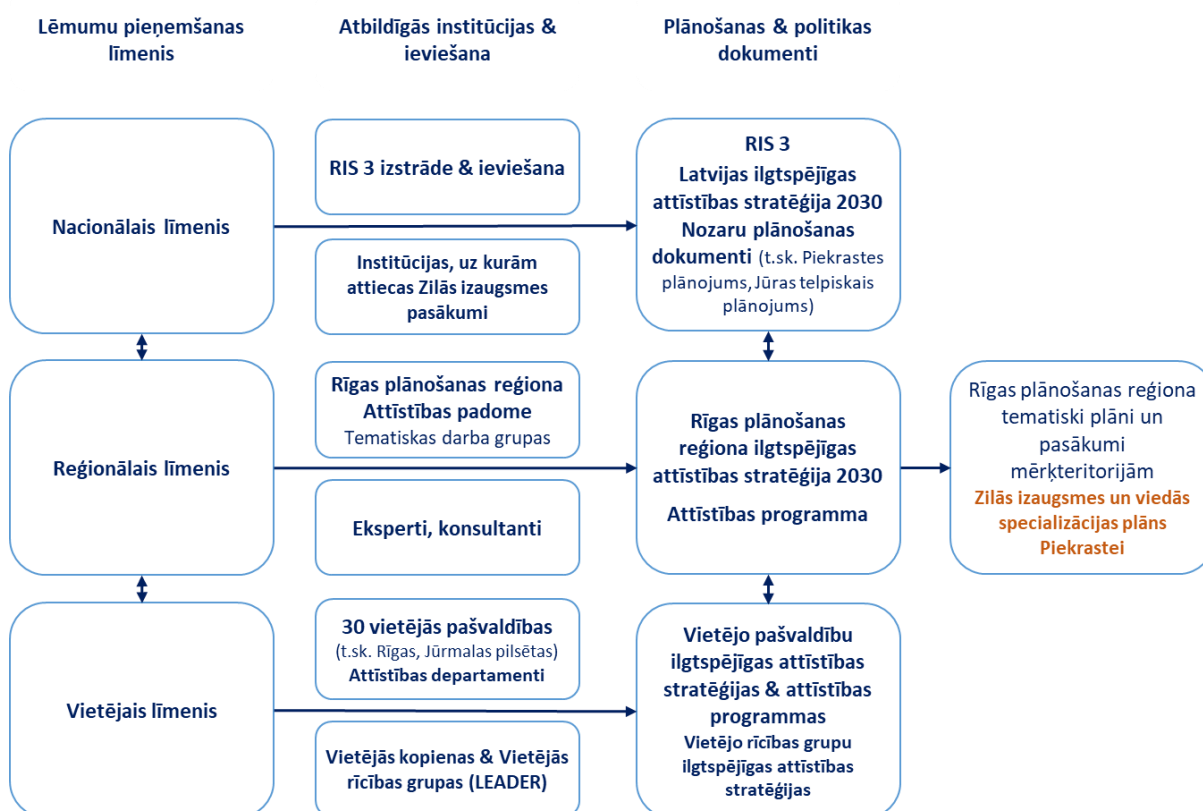
- kūrorta poliklīnikas atjaunošana Jūrmalā;
- kūrorta ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstība, pakalpojumu atjaunošana;
- jaunu tehnoloģiju ieviešana kūrorta ārstniecības iestādēs, jaunu pieeju aprobācija;
- kūrorta speciālistu apmācības;
- viesmīlības nozares darbinieku apmācības;
- kūrortu mārketinga pasākumi.

4. IEVIEŠANAS PROCESS

JPVSP nav tipisks plānošanas dokuments Teritorijas attīstības plānošanas likuma izpratnē, jo tas ir sagatavots projekta “Viedie piejūras reģioni: viedā specializācija, jūras un piekrastes resursi ekonomikas izaugsmei Baltijas jūras reģionā/Smart Blue Regions” mērķiem un tiks realizēts Rīgas plānošanas reģionam sadarbojoties ar pašvaldībām, pētniecības iestādēm un privātā un nevalstiskā sektora pārstāvjiem projektu veidā.

Zilās izaugsmes un viedās specializācijas projektu idejas ir izstrādātas saskaņā ar Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kā turpmākās plānošanas solis Rīgas plānošanas reģiona mērķteritorijai “Piekraste”, lai mērķtiecīgi izveidotu projektu ietvaru plānošanas periodam pēc 2020.gada.

Attēls 6 JPVS plāns kopējā politiku ieviešanas struktūrā

Kā nākamais solis ir prioritāro projektu izstrāde – pamatošana, sadarbības partneru identificēšana un konkrēto aktivitāšu plānošana.

Prioritātes – stratēģiskās projekta idejas

- Ostas – piekrastes ekonomiskās attīstības un zināšanu centri
- Piestātņu tīklojums
- Piekrastes pamata infrastruktūra
- Zinātnieki piekrastei

“Ostas – piekrastes ekonomiskās attīstības un zināšanu centri”

Mazo ostu darbības pamata virziens ir koksnes kravu eksports, mazāk – derīgo izrakteņu eksports, zvejniecība, zivju pārstrāde un nelielā apjomā arī tūrisms. Ostas jau šobrīd ir “lielākie spēlētāji” Rīgas līča piekrastē, kas pārvalda ievērojamus līdzekļus, veic nozīmīgas investīcijas ostu infrastruktūrā; tām ir kapacitāte līdzekļu apsaimniekošanā.

Nākotnē mazās ostas var attīstīties par ekonomiskās attīstības un zināšanu centriem piekrastē, jo tajās ir infrastruktūra, arī brīvas teritorijas un būves, kuras var izmantot zinātnieki, jaunuzņēmumi, jahtu un ūdenstūrisma pakalpojumu sniedzēji. Ostas var piedāvāt tehnisko atbalstu un speciālistus.

Atbalstāma piekrastes atbalsta programmas izveide, kuras apsaimniekotāji ir ostu pārvaldes.

Jaunuzņēmumu darbības var būt saistītas ar materiālu un tehnoloģiju attīstību kuģu būvei, cilvēkresursu attīstība burāšanas, piekrastes, ostu, viesmīlības un kuģniecības pārvaldībai, jaunu specialitāšu apmācībai.

Piekrastes atbalsta programmā var iekļaut finansējumu:

- jaunuzņēmumu darbības sākumam,
- pētnieciskās darbības tehniskajam atbalstam,
- ostu telpām, infrastruktūrai, transportam, tehnikai un speciālistu piesaistei,
- jaunas publiskās infrastruktūras izveidei un labiekārtošanai ostā,
- jaunas publiskās infrastruktūras izveidei un labiekārtošanai pie ostas pašvaldību un valsts īpašumā, lai nākotnē teritorijas ap ostām veidotos piemērotas gan uzņēmējdarbībai, gan tūrismam;

Atbilstošie pasākumi: visi.

“Piestātņu tīklojums”

Piestātņu tīklojumu Rīgas plānošanas reģionā veidos:

- Rīgas brīvosta;
- mazās ostas, kurās nepieciešams veidot infrastruktūru prāmju satiksmes organizēšanai, jahtostu attīstībai
- piestātnes ārpus ostām, laivu piestātnes, kuras kalpos kā ūdens aktivitāšu infrastruktūra, laivu ielaišanas vietu (slipu) u.c. piekrastes zvejniecības kultūras mantojuma infrastruktūra.

Piestātņu tīklojumu pavadošie pasākumi ir navigācijas un kuģošanas drošības pasākumi, kā arī tūrisma produktu (lietotņu, maršrutu u.c.) izstrāde, ūdens aktivitāšu centri un jūras izglītības pasākumi.

Piestātnes: Daugavā (iepretī Vecrīgai), mazajās ostās, jaunizveidotās piestātnes Salacgrīvā, Ainažos, Kuivižos, Zvejniekiemā, Carnikavā (Gauja), Rīgā (Bulļupe, Daugava, Vecdaugava), Jūrmalā (Lielupe) Ragaciēmā.

Atbilstošie pasākumi: 3., 7., 8., 10., 13., 16., 19., 21.

“Piekrastes pamata infrastruktūra”

Piekrastē, kur transporta un gājēju plūsma ir atkarīga no sezonālības, nepieciešams meklēt netradicionālus, racionālus risinājumus infrastruktūras un pakalpojumu nodrošinājumam.

Ja vasarās piekrasti apkalpojošā infrastruktūra – autostāvvietas, kafejnīcas, naktsmītnes u.c. – ir pārslogota, ziemās tā praktiski netiek izmantota, un tās uzturēšana (darbinieki, saimnieciskie izdevumi) rada tikai izmaksas.

Bez pamata infrastruktūras piekrastē zilās izaugsmes pasākumi nevar tikt īstenoti. Arī pašvaldību un uzņēmumu “fundamentālās” vajadzības var risināt, pielietojot gudras metodes, sekmējot viedo specializāciju.

Projekti var būt vērsti uz sekojošas piekrastes pamata infrastruktūras sakārtošanu:

- piekrastes ceļu un ielu tīkls, stāvvietas, dzelzceļa pārbrauktuves, noejas uz jūru, pludmaļu labiekārtojums, pakalpojumi, komunikācijas un inženierapgāde arī vietās, kur apgrūtināta komunikāciju izbūve, - saules un vēja enerģiju iekārtas;
- mobilitātes punkti un mobilitātes pakalpojumi, lai racionāli izmantotu sabiedriskā transporta pakalpojumus;
- Eirovelo un vietējo velo ceļu tīkls;
- Publiskā ārtelpa, viedās promenādes, aktīvās atpūtas veicinoša infrastruktūra.

Atbilstošie pasākumi: 14., 15., 16., 18., 20., 24.

“Zinātnieki piekrastei”

Rīgas plānošanas reģionam ar garu piekrasti, ostām un cilvēkresursiem jāpozicionē sevi “par jūru zinošu, jūru pazīstošu” reģionu.

Prioritāte iekļauj atbalstu pētnieciskajai darbībai un pilotprojektiem, aptverot plaša spektra dabas zinātņu nozares, lai veicinātu:

- kuģubūves uzņēmumu un kuģošanas uzņēmumu darbības efektivitātes paaugstināšanu, iekārtu un produktu attīstību, vietējo resursu ilgtspējīgu izmantošanu un inovatīvu produktu radīšanu;
- marikultūru (zivju, gliemeņu, aļģu) audzēšanu konkrētajos vides apstākļos Rīgas līcī;
- zinātnieku sadarbību ar ostām un ostu uzņēmumiem, kas sniedz testēšanas vidi (prototipu izgatavošana, testēšana, demonstrēšana un pielāgošana ieviešot ražošanā (komercializācijas pirmajā posmā)).
- zinātnieku sadarbību ar izglītības iestādēm un pašvaldībām jaunu zināšanu centru un izglītojošu programmu izveidē, kas var būt arī kā vietējie tūrisma objekti.
- klimata izmaiņu ietekmes mazināšanu uz piekrastes teritorijām (aplūšanas, erozijas, ekosistēmu izmaiņu riski)
- piekrastes tūrismu, īpaši ūdens tūrismu, kurortoloģiju un piekrastes dziedniecisko resursu izmantošanu tūrismā.

Projektu ietvaros atbalstāma Zilās izaugsmes viedās specializācijas klāsteru veidošana, starpdisciplināras studiju programmas izstrāde augstākās izglītības iestādēm sadarbībā ar Latvijas Jūras akadēmiju, kā arī apmācību moduļu izstrāde un ieviešana vidējās un profesionālās izglītības programmās.

Atbilstošie pasākumi: 2., 5., 11., 12., 21., 22., 23., 25.

Izmantotie datu avoti

1. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komitejai “Jūras nozaru izaugsme un izaugsmes noturību veicinošās iespējas”, Brisele, 13.9.2012. COM(2012) 494 final
2. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Jūras telpiskais plānojums Latvijas Republikas iekšējiem jūras ūdeņiem, teritoriālajai jūrai un ekskluzīvajai ekonomiskajai zonai. Projekts, 26.07.2018.
3. Jūras plānojums 2030, Vides pārskats, 2. redakcija, 2018.gada jūlijs
4. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastei, 2015, tajā skaitā SIA “Grupa93” apsekojumu un darba materiāli.
5. Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projekta “Gorwind” (2010.-2012.) materiāli
6. COGEA, WavEc, EK pētījums «Market study on ocean energy», maijs, 2018, Luksemburga
7. Okeāna enerģētikas profesionāļu tīkls Ocean Energy Europe <https://www.oceanenergy-europe.eu/about-oe/>
8. Eiropas okeānu enerģijas tehnoloģiju un inovāciju platforma / The European Technology and Innovation Platform for Ocean Energy (TP Ocean) <https://marineenergy.biz/tag/tp-ocean/>
9. Latvijas Republikas Patentu valde. 2014. Izgudrojumi, Preču Zīmes un Dizainparaugi. Patents “ŪDENS VIĻŅU ENERĢIJAS IZMANTOŠANAS IEKĀRTA”, 456 lp.
10. AS “Rīgas kuģu būvētava” <http://www.riga-shipyard.com/lv/project/penguin/>
11. Ieva Štāle, Intervija ar Andu Ikaunieci “Baltijas jūras resursi nav pilnībā izmantoti”, Diena, 2016.gada 15.novembris
12. Eiropas stratēģija jūras zinātniskajai un tehniskajai pētniecībai. Saskaņota sistēma Eiropas Pētniecības telpā okeānu un jūru ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanai, Briselē, 3.9.2008, COM(2008) 534
13. Padomes Regula (EEK) Nr. 3577/92 (1992. gada 7. decembris) Brīvība sniegt pakalpojumus ES (tāljūras kravu pārvadājumi), ar ko piemēro principu, kurš paredz jūras transporta pakalpojumu sniegšanas brīvību dalībvalstīs (jūras kabotāža).
14. Rīgas pasažieru osta <http://www.rigapt.lv/> un LETA, «Rīgas pasažieru termināla» peļņa pērn sasniegusi € 1,243 miljonus”, 2018.gada 3.maijs, TVNET portāls
15. Rīgas brīvostas materiāli, statistika, attīstības programma 2010.–2018.gadam
16. Salacgrīvas ostas materiāli, statistika, attīstības programma līdz 2025.gadam (2015)
17. Jūrmalas ostas materiāli, statistika, attīstības programma 2015.-2022.gadam
18. Eiropas vēja asociācija. WindEurope “Offshore Wind in Europe - Key trends and statistics 2017”, 2018
19. Ekonomikas ministrija. Atļaujas jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai, 02.08.2018.
20. EK. Eiropas stratēģija lielākai izaugsmei un darbvietām piekrastes un jūras tūrisma nozarē, Brisele, 20.2.2014. COM(2014) 86 final
21. Study in support of policy measures for maritime and coastal tourism at EU level, ECORYS, 2013
22. Starptautiskā Kruīzu līniju asociācija "The Cruise Industry", 2013.
23. Latvijas Banka un Pasaules ceļojumu tūrisma padome, 2016
24. CSB, Latvija, 2018
25. LR Kultūras ministrija. Integrēto investīciju kultūras un dabas mantojumā, kas plānotas specifiskā atbalsta mērķa „5.5.1. Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” ietvaros paplašinātais sākotnējais novērtējums, 28042016.
26. Vides izglītības fonds. Informācija par Zilā karoga programmu 2018.gadā (<http://www.videsfonds.lv>)
27. RPR un piekrastes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti
28. Projekta „Baltijas jūras izaugsme – liela mēroga gliemeņu audzēšanas attīstība Baltijas jūrā” („Baltic Blue Growth – Initiation of full scale mussel farming in the Baltic Sea”) materiāli: The Baltic Ecomussel project Final report, 2013.